

ELS CONSUMIDORS A BALEARS (XIX)

ALGUNA MILLORA, MOLTES INCERTESSES

Aquest nou número de Quaderns Gadeso torna a palesar l'abisme que separa els missatges de recuperació econòmica llançats pel Govern i la percepció de la majoria dels ciutadans de les illes.

És cert que les xifres no són tan negatives com en la investigació de fa un any (de fet, es registra una lleugera millora en la confiança dels consumidors basada en les expectatives) però són encara molt enfora de reflectir l'optimisme dels governs autonòmic i central, que ens asseguren que el pitjor de la crisi ja ha passat, que la recessió econòmica queda enrere (quan el mateix FMI adverteix dels riscos de tornar-hi a caure) i l'evolució de les grans xifres, com la prima de risc, ens permeten mirar el futur amb més confiança. Els seus arguments són que, un cop sanejada l'economia, a base d'austeritat i retallades, i frenada la destrucció de llocs de feina, ara toca créixer. I així han venut els nous Pressuposts Generals de l'Estat, com els de la consolidació de la recuperació i la creació d'ocupació.

No obstant, el nombre de persones aturades continua sent totalment insuportable, el consum intern està sota mínims, l'aixeta del crèdit se mantén pràcticament tancada i els serveis públics perden progressivament equitat i qualitat.

I els illencs, com veuen aquesta dramàtica situació? Comparteixen la visió del govern? Tenen confiança en el futur? El Quadern intenta respondre a aquestes preguntes, com és habitual, amb els resultats més significatius desglossats per illes.

A la taula següent es reflecteixen les valoracions que fan els ciutadans i ciutadanes de les Illes Balears de l'economia en el present i les perspectives que tenen a curt i mig termini. A més, i per facilitar les comparatives, s'ofereixen les mateixes dades a nivell nacional (CIS, baròmetre de setembre de 2014). Com solem fer en les nostres publicacions, trobareu els resultats desglossats per illes (veure pàgina 2).

Com es pot comprovar, a Balears la percepció sobre la situació econòmica actual no és tant negativa com al conjunt de l'estat espanyol: el percentatge dels que afirmen que la situació és dolenta és uns sis punts inferior a les illes. En qualsevol cas, cal destacar dos punts que consideram molt rellevants: primer, que aquesta diferència no es trasllada als que tenen opinions positives, que representen únicament el 3,1% de la població de la nostra comunitat; i segon, que les opinions negatives continuen sent, amb molta diferència, majoritàries (quasi tres de cada quatre illencs).

Per altra banda, una majoria considera que la situació econòmica de les Illes Balears durant l'any 2015 serà molt similar a l'actual (42,1%), enfront dels que creuen que millorarà (25,2%) o que encara anirà a pitjor (19,9%). Aquest darrer percentatge és menor que el registrat a nivell estatal. A més, un 12,8% dels illencs s'instal·la en la incertesa, declarant que no saben quin camí pot prendre la nostra economia.

Darrere aquestes relativament escasses perspectives de millora hi trobam, entre altres, factors com l'elevada inseguretat laboral, concretada en les altes xifres d'atur i en la creixent precarietat; les dificultats en l'economia domèstica de moltes famílies, que en molts de casos es veuen incapaces de fer front als compromisos econòmics adquirits; la sempre imprevisible situació econòmica internacional; la insuportable manca de confiança en què els nostres polítics, d'un i un altre signe, siguin capaços d'aportar solucions efectives a la crisi; o la cada cop major transversal preocupació pel futur dels fills.

SITUACIÓ ECONÒMICA A BALEARS I A ESPANYA

	ACTUAL			DURANT 2015			
	Bona	Regular	Dolenta	Millor	Igual	Pitjor	NS
ESPANYA	1,6%	19,2%	78,8%	22,2%	45,7%	21,9%	10,3%
ILLES BALEARS	3,1%	24,0%	72,9%	25,2%	42,1%	19,9%	12,8%

TAULA 1

Font: Baròmetre CIS. Setembre 2014 / Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

LA MAJORIA NO HO VEU GENS CLAR

Tal com hem dit abans, i com és habitual a les investigacions publicades als Quaderns Gadeso, a continuació oferim els resultats de la primera pàgina desglossats per illes, doncs consideram que, si bé cap territori balear no destaca precisament per l'optimisme envers el futur econòmic, les diferències observades són prou significatives.

Com es pot comprovar a les taules següents, **Eivissa** és l'illa que presenta una visió menys negativa, tant en el que fa referència a la situació actual com a les expectatives econòmiques a curt i a mig termini (més d'un 27% preveu millores al llarg de 2015).

Per part seva, **Mallorca** es situa en valors molts semblants a la mitjana: la immensa majoria qualifica la situació com a dolenta i creu que no canviarà de manera rellevant a curt o mig termini, encara que creixi el percentatge dels optimistes.

En canvi, a **Menorca** és on es registra un major percentatge de persones que qualifiquen la situació de dolenta (77,2%). A més, les dades reflecteixen que els menorquins no preveuen canvis significatius, encara que han augmentat una mica els que veuen el futur més positivament.

Per últim, **Formentera** presenta una situació similar a la d'Eivissa: no s'escapa de la negativitat i també enregistra dades preocupants, però es detecta una lleuger increment dels que creuen que la situació millorarà l'any que ve i durant 2016.

SITUACIÓ ECONÒMICA MALLORCA

TAULA 2

ACTUAL			DURANT 2015				A PARTIR DE 2016			
Bona	Regular	Dolenta	Millor	Igual	Pitjor	NS	Millor	Igual	Pitjor	NS
3,1%	23,7%	73,2%	25,1%	42,1%	19,7%	13,1%	27,2%	46,7%	10,6%	15,5%

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

SITUACIÓ ECONÒMICA MENORCA

TAULA 3

ACTUAL			DURANT 2015				A PARTIR DE 2016			
Bona	Regular	Dolenta	Millor	Igual	Pitjor	NS	Millor	Igual	Pitjor	NS
1,9%	20,9%	77,2%	23,1%	40,5%	21,0%	15,4%	24,9%	44,8%	13,6%	16,7%

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

SITUACIÓ ECONÒMICA EIVISSA

TAULA 4

ACTUAL			DURANT 2015				A PARTIR DE 2016			
Bona	Regular	Dolenta	Millor	Igual	Pitjor	NS	Millor	Igual	Pitjor	NS
4,4%	28,5%	67,1%	27,6%	43,9%	20,0%	8,5%	30,1%	47,9%	7,3%	14,7%

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

SITUACIÓ ECONÒMICA FORMENTERA

TAULA 5

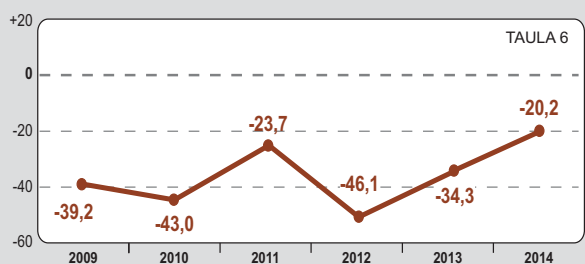
ACTUAL			DURANT 2015				A PARTIR DE 2016			
Bona	Regular	Dolenta	Millor	Igual	Pitjor	NS	Millor	Igual	Pitjor	NS
3,7%	24,0%	72,3%	26,4%	42,8%	21,3%	9,5%	28,6%	47,5%	7,7%	16,2%

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

EL DIA A DIA DE LES FAMÍLIES

L'Índex de Confiança dels Consumidors, després de l'espectacular caiguda registrada de l'any 2012, continua experimentant un repunt, si bé encara se troba molt enfora d'estar en xifres positives. Aquest increment es deu sobretot a la millora de les expectatives (que alguns qualifiquen de miratge, per partir d'una situació tan dolenta com l'actual); així i tot, la negativitat a causa de la mala situació econòmica i laboral continua ben present.

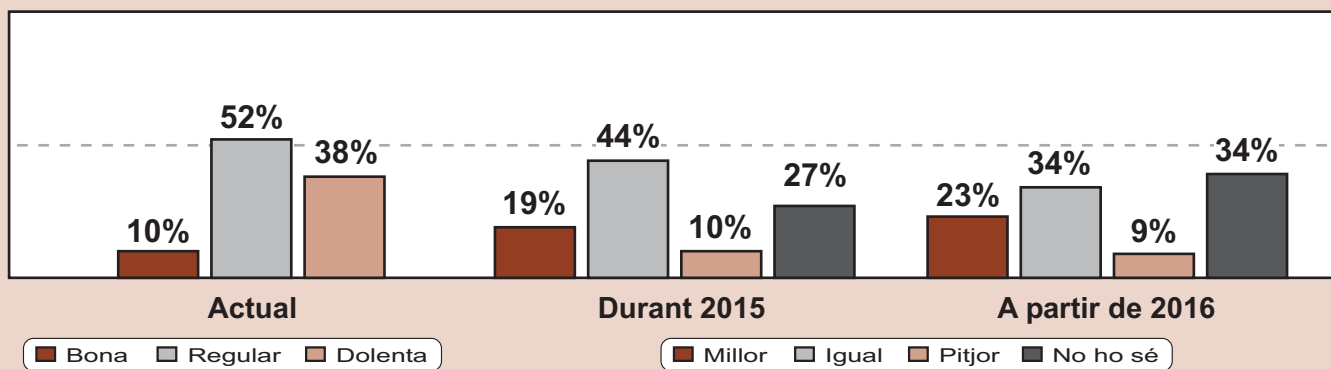
ÍNDEX DE CONFIANÇA DELS CONSUMIDORS

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

TAULA 7

VALORACIÓ DE L'ECONOMIA DOMÈSTICA ACTUAL

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

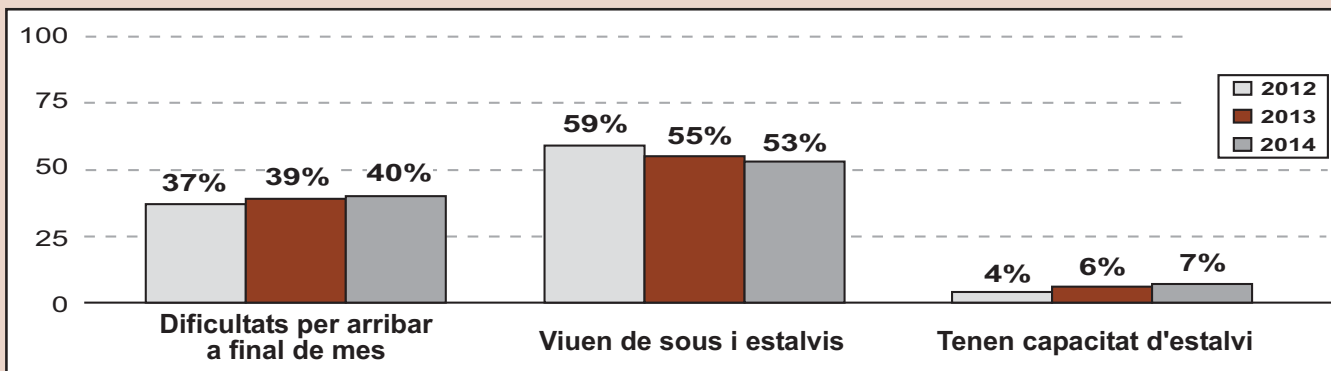
Com es pot veure a la taula número 7, una majoria de ciutadans qualifica la seva economia familiar amb un **regular** i, encara més preocupant, quasi un 40% afirma que és **dolenta**. No obstant això, val a dir que, vistes les dades de les pàgines anteriors, els illencs veuen la seva situació familiar actual amb menys negativitat que l'economia general de Balears.

Així i tot, la negativitat i la incertesa juguen de nou un paper important quan es demana a la ciutadania que faci

una previsió a curt i mitjà termini: quasi un de cada tres entrevistats assegura que no sap què pot passar amb la seva economia domèstica al llarg de **2015**, percentatge que s'eleva fins un 34% si parlem de **2016**. Els percentatges d'optimistes es mou al voltant d'un 20%. Això demostra que una majoria de la població no veu una **sortida clara a la crisi** i que, en general, desconfia de l'efectivitat de les impopulars mesures adoptades i dels missatges optimistes llançats actualment pels governs central i autonòmic.

TAULA 8

SITUACIÓ ECONÒMICA DE LES LLARS

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

La taula número 8 ens mostra com cada cop són menys les famílies de les illes que poden **viure dels seus sots i estalvis**, percentatge que ha anat disminuint des de l'inici de la crisi, com se pot comprovar en Quaderns Gadeso publicats sobre la temàtica (el darrer, el número 241, d'octubre de 2013).

Ben al contrari, continua creixent el nombre de les famílies que tenen **serioses dificultats per arribar a final de mes**

i, per tant, per poder fer front a les seves despeses més bàsiques o als compromisos econòmics adquirits (principalment, una hipoteca o un lloguer, però també préstecs de tot tipus).

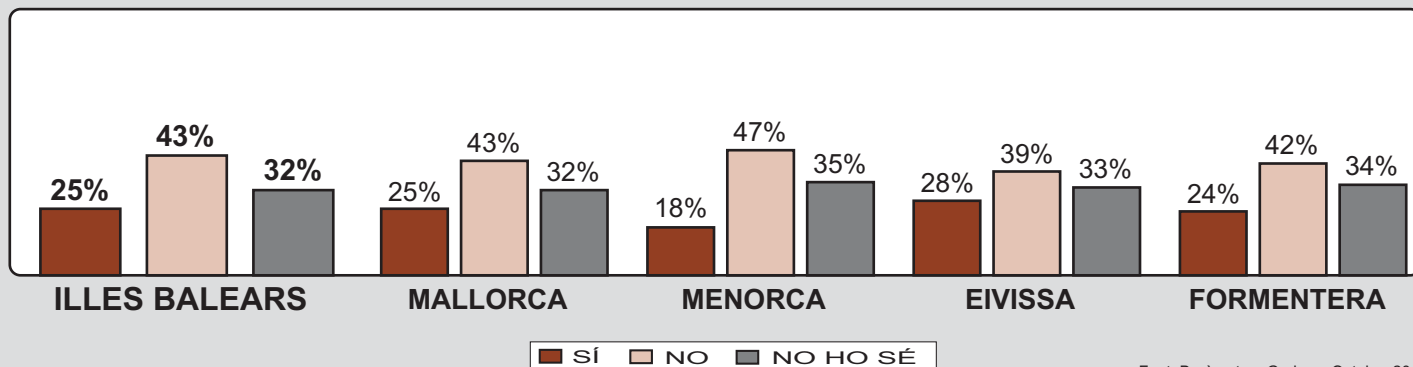
Finalment, roman pràcticament estancada l'escassa minoria de la població que té una certa **capacitat d'estalvi**, si bé el percentatge s'ha incrementat en un punt en relació a la investigació anterior.

POC TREBALL, POC CONSUM

La Fundació Gadeso ha seguit amb gran interès les actuacions del Govern Rajoy en matèria laboral, les seves possibles conseqüències i les reaccions que ha provocat. Avui hem volgut demanar a la ciutadania com veuen el futur laboral de les illes, és a dir, si creuen que ja s'ha frenat la destrucció d'ocupació i si les cloquejades millores macro repercutiran en la creació de llocs de feina, rompent així una tendència negativa que ja fa massa temps que dura. A més, ens hem interessat per un tema que hi està molt relacionat, com és la disminució del consum intern per mor de la crisi i la baixada de renda disponible.

TAULA 9

ES CREARAN LLOCS DE FEINA A BALEARS DURANT L'ANY 2015?

Si fem referència al món laboral, i més concretament a la creació de llocs de feina durant 2015, el pessimisme pareix dominar entre la ciutadania, doncs un 43% dels illencs creu que **no s'aconseguirà crear llocs de feina** en els propers 12 mesos, enfront del 25% que afirma el contrari. Si desglossam aquests resultats per illes, veiem que un altre cop **Menorca** és l'illa amb pitjors perspectives: un 47% dels entrevistats diu que no es podrà crear ocupació, davant el 18% que es mostra optimista. Per contra, entre un 24 i 28% dels residents a les **Pitiüses** confia en que es creïn nous llocs de feina durant el 2014. Per part seva, els percentatges registrats a **Mallorca** es situen molt propers a la mitjana balear.

Finalment, hem volgut dedicar un espai als efectes de la crisi (manca de feina, precarietat laboral, disminució de renda disponible...) sobre el consum intern, una de les bases de la nostra economia i greument ferit per la situació econòmica. Així doncs, hem demanat a la població illenca que especifiqui si ha reduït la seva despesa en determinades partides a causa de l'economia. En primer lloc, la **cultura** sembla ser una de les principals víctimes d'aquests descens del consum (llibres, cinema...) seguida per l'**oci** i la **restauració** (la gent viatja menys i surt menys a sopar o fer una cervesa). La **compra habitual de la llar** també ha patit reducció de despesa, sigui en quantitat o en qualitat (augment de vendes de les marques blanques i dels sùpers més barats o amb millors ofertes).

TAULA 10

ELS EFECTES DE LA CRISI SOBRE EL CONSUM

% de persones que han reduït la seva despesa en...

